

RCI 2019: a regionális versenyképesség trendjeinek feltérképezése

Nemrégiben tették közzé a negyedik regionális versenyképességi mutatót, amely az uniós régiók versenyképességét figyeli.

Az elmúlt 10 évben a regionális versenyképességi mutató (RCI) 268 NUTS II régió fő versenyképességi tényezőit mérte az Európai Unióban. A 11 különböző elemből álló mutató a fenntartható fejlődés, a termelékenység és a jóllét szempontjából releváns indikátorokat emeli ki. Ez az egyedülálló index rávilágít olyan országban belüli összefüggésekre is, amelyeket a nemzeti versenyképességi indexek nem képesek feltárni.

A RCI legfrissebb eredményeit 2019. október 7-én, a Régiók és Városok Európai Hetén tették közzé a belgiumi Brüsszelben, és az eredmények megerősítik a rendkívül nagy eltéréseket mutató policentrikus mintázatot, amely az országokra és ugyanazon országban belüli régiókra is jellemző. A globális pénzügyi válság után tíz évvel az észak-nyugati és a dél-keleti megosztottság EU-szerte továbbra is egyértelmű és látható.

A fővárosok régiói általában a legversenyképesebbek az országban belül, kivéve Hollandiát, Olaszországot és Németországot. Az RCI legfrissebb eredményei alapján a legjobb eredményeket Stockholm régiója érte el, amelyet London és vonzáskörzete, valamint Utrecht követ – ez a két város osztozik a második helyen.

Az RCI korábbi kiadásaihoz hasonlóan a legversenyképesebb régiókban fővárosok vagy nagyvárosi területek találhatók, amelyek agglomerációja, illetve a gazdasági tevékenységek és a humán tőke közötti összekapcsoltság a növekedés és a versenyképesség motorjaivá teszi őket.

Időbeni megfigyelések

A mutató négy kiadása által hivatkozott négy időbeli támpont lehetővé teszi a regionális versenyképesség trendjeinek és fejlődésének nyomon követését a legelső, 2010-es kiadás óta. Általánosságban elmondható, hogy a gyors és széles körű mozgások nem gyakoriak a négy RCI-t tekintve.

Az egyes országokon belül a regionális teljesítmény hosszú távon többnyire stabil, annak ellenére, hogy bizonyos esetekben enyhe konvergencia figyelhető meg a legjobban teljesítő – általában a fővárosi régió – és az ország többi régiója között.

Például Svédországban Stockholm stabilan magas pontszámmal rendelkezik, és az ország másik három legjobban teljesítő régiója lassan utolérte Stockholmot. Ezzel szemben a bukaresti régió és Románia többi része közötti szakadék feltűnően széles maradt az elmúlt évtizedben annak ellenére, hogy a következő három régió versenyképessége folyamatosan javult. Az

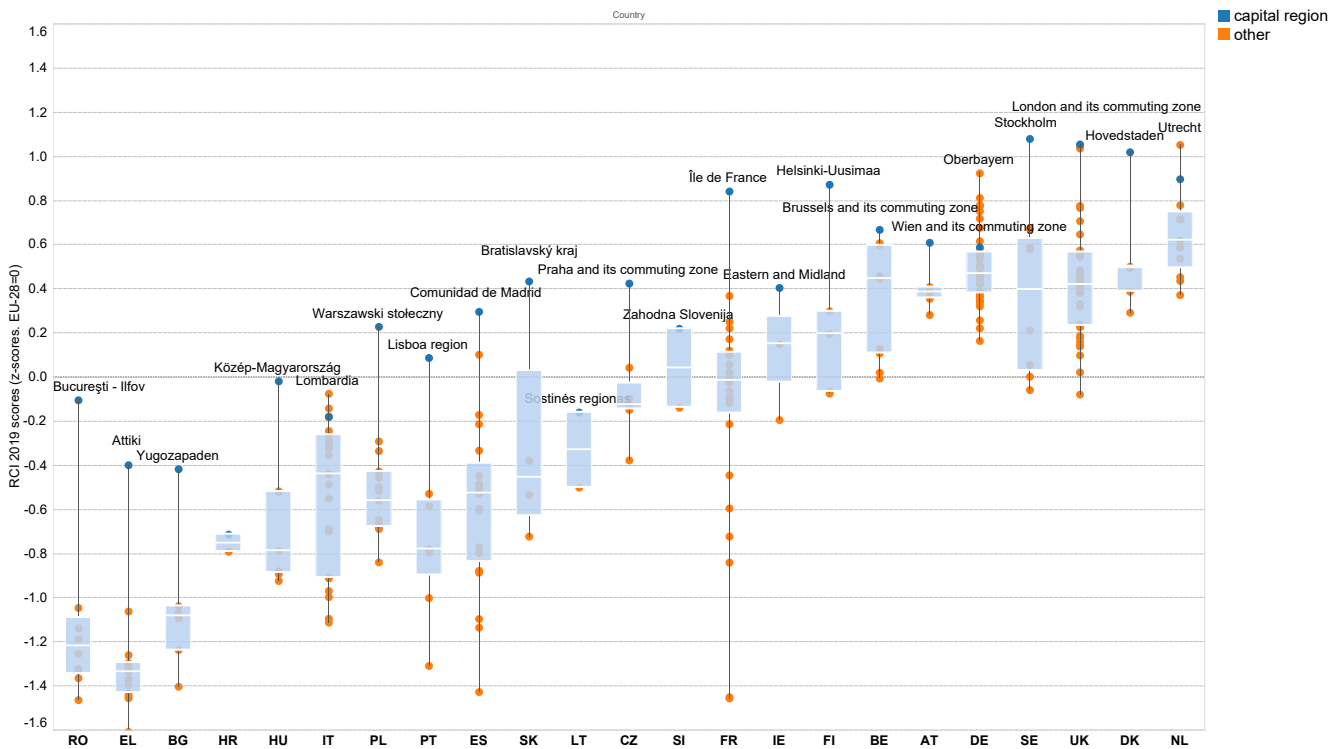
„a legversenyképesebb régiókban fővárosok vagy nagyvárosi területek találhatók, amelyek agglomerációja, illetve a gazdasági tevékenységek és a humán tőke közötti összekapcsoltság a növekedés és a versenyképesség motorjaivá teszi őket.”

RCI weboldalára új, interaktív online eszközök kerültek, amelyek segítenek a különböző régiók versenyképességi szintjének térben és időben történő összehasonlításában.

Az első kiadása óta az EU egyre több régiója használja az RCI-t és az alkotóelemeit arra, hogy összehasonlításokat tegyen más uniós régiókkal vagy az uniós átlaggal. A mutató hasznosnak bizonyult abban is, hogy egy régiót a gazdasági fejlődés hasonló szintjén lévő más régiókkal hasonlítsanak össze. Egy kevésbé fejlett régió például alacsonyabb összesített pontszámmal rendelkezhet, mégis jobban teljesít az egy főre jutó GDP-vel rendelkező hasonló szintű régióknál. Ezzel szemben egy fejlett régió ugyan rendelkezhet magas pontszámmal, mégis elmaradhat attól, amit jellemzően hasonlóan gazdag régióknak tekintünk.

Az RCI 2019-es pontszámainak megoszlása az egyes országokon belül.

A fenti ábrán csak az egynél több régióval rendelkező országok jelennek meg.

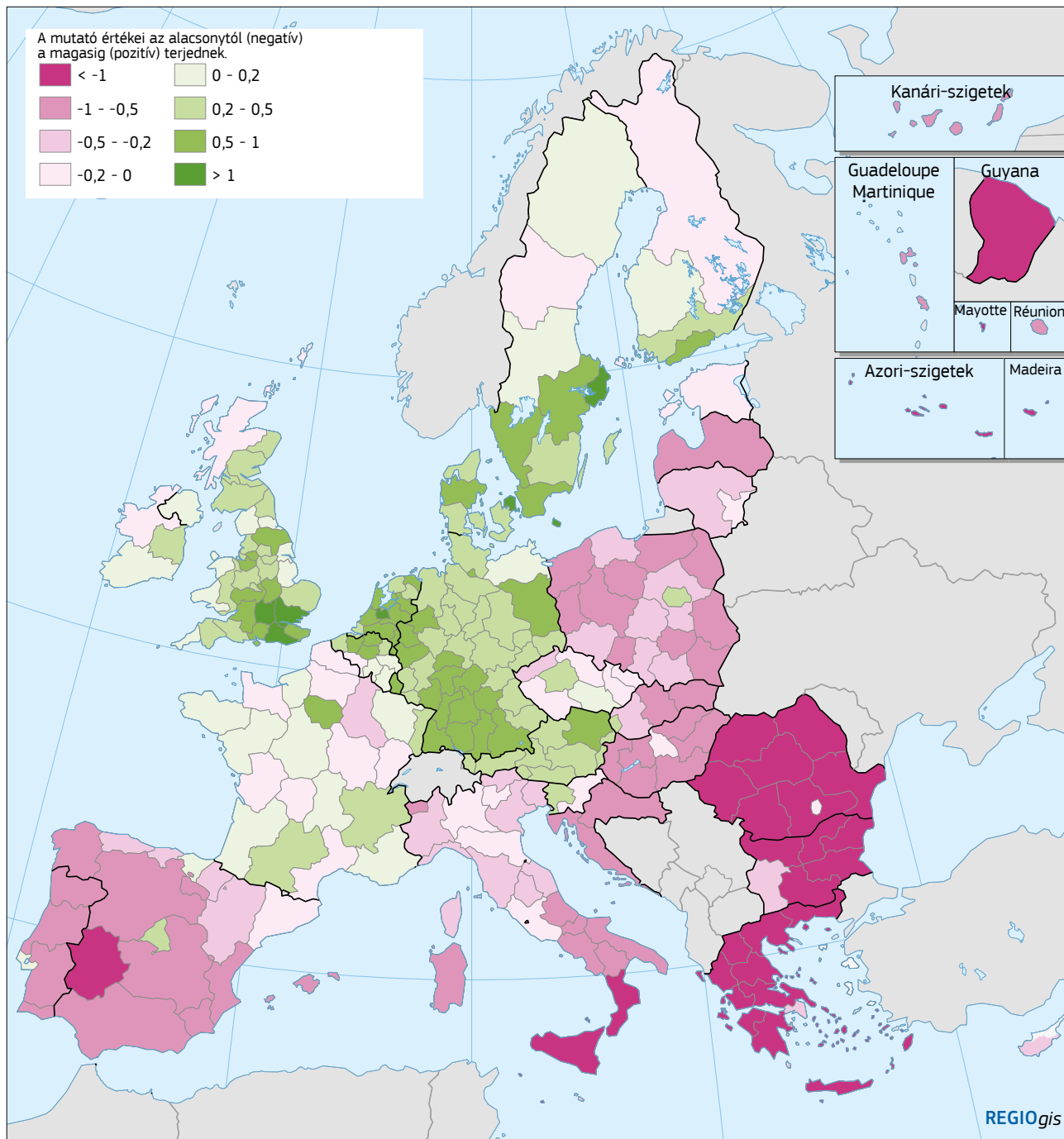
Az ország legjobban teljesítő régiójának neve van feltüntetve. Az árnyékolt mezők az egyes országok régióinak 50%-át tartalmazzák.

Rendkívül nagy eltérések vannak az országok között és ugyanazon országon belüli régiók között is. A fővárosok régiói általában a legversenyképesebbek, kivéve Hollandiát, Olaszországot és Németországot. Hollandiában továbbra is Utrecht a legjobban teljesítő régió, őt követi Amszterdam. Olaszországban továbbra is Lombardia a legjobban teljesítő régió, míg Németországban a legjobban teljesítő régió továbbra is Felső-Bajorország (müncheni régió). Olaszországban, Spanyolországban és Belgiumban a regionális versenyképesség szintjei nagyon széles skálát ölelnek fel, de szinte egyenletesen oszlanak meg az ország összes régiójában, amint az az országok régióinak 50%-át tartalmazó mezőkben látható.

Regionális versenyképességi mutató – RCI 2019

Az észak-nyugati és a dél-keleti megosztottság EU-szerte továbbra is egyértelmű és látható, még tíz évvel a válság után is. A regionális versenyképességi mutató 2019-es eredményei megerősítik a policentrikus mintázatot, amelyben a fővárosi

és a nagyvárosi régiók különösen jól teljesítenek az EU számos részén. A versenyképességi szintek térbeli eloszlása összhangban van a korábbi RCI-eredményekkel.

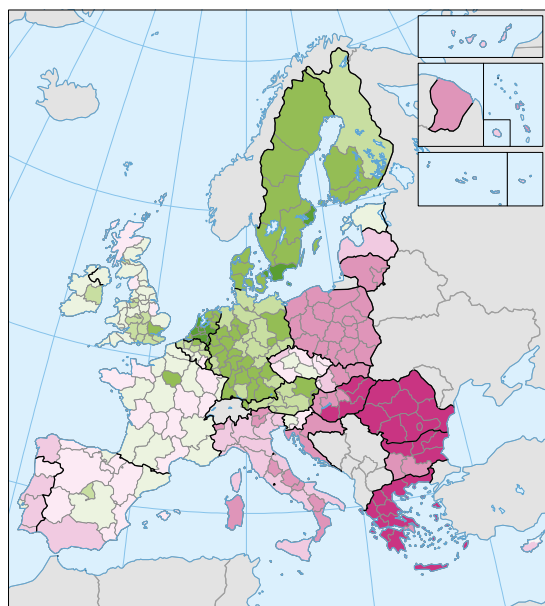

EU-28 = 0

Forrás: DG REGIO

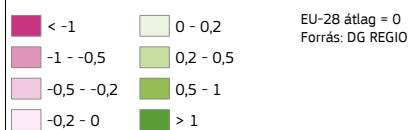
© EuroGeographics Szövetség az adminisztratív határokért

Regionális versenyképességi mutató, 2019 – csoportok pontszámai

Kombinált alappillérek

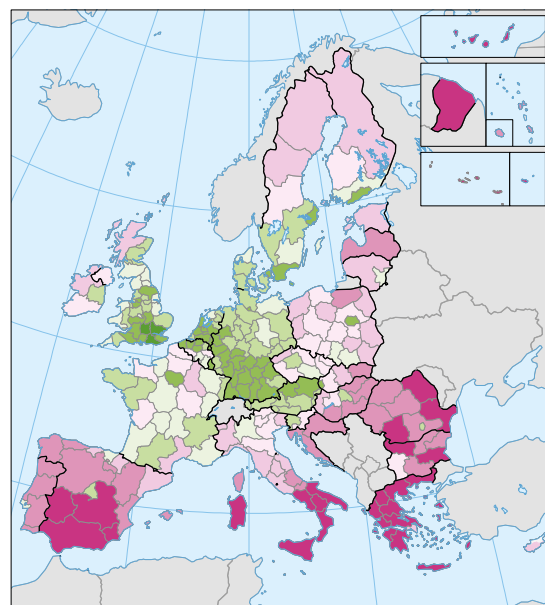
Mutató: negatívtól pozitív felé tartó értékek standard deviációval mérve

Az RCI 11 pillérből áll, amelyek a versenyképesség különböző szempontjait írják le, és három csoportba sorolják őket:

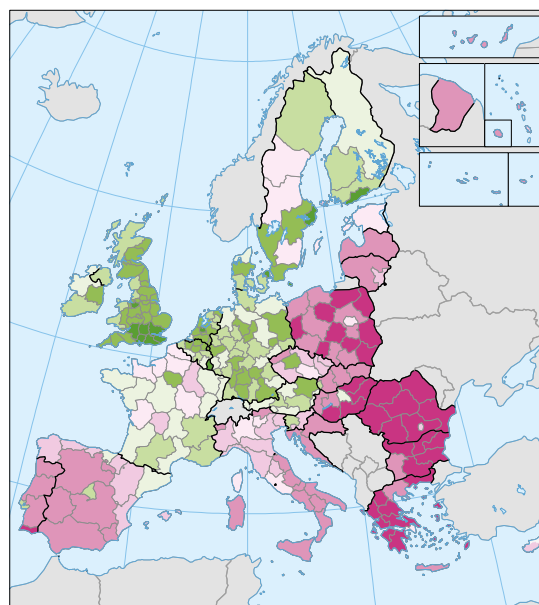
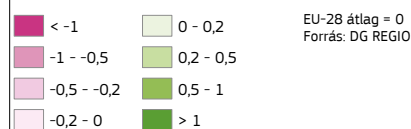
- A versenyképességhez szükséges alapfeltételeket tartalmazó csoportban öt pillér található: intézmények, makrogazdasági stabilitás, infrastruktúrák, egészségügy és alapfokú oktatás.
- A hatékonyságot javító kereteket tartalmazó csoport pillérei: felsőoktatás, képzés és egész életen át tartó tanulás, munkaerőpiaci hatékonyság és a piac mérete.
- Az innovációs csoport pillérei: technológiai felkészültség, a vállalkozások fejlettségi szintje és innováció.

A három térkép az alap-, a hatékonysági és az innovációs pillérek részmutatóinak térbeli eloszlását jeleníti meg. A korábbi kiadásokkal összhangban az alappilléreket tartalmazó csoport tartalmazza az országon belüli legkisebb változékonyságot, míg a hatékonysági és – nagyobb mértékben – az innovációs csoport nagyobb variációkat mutat. Az alappilléreket tartalmazó csoport viszonylag nagyobb homogenitásának két oka van: az első az, hogy az alappilléreket tartalmazó csoport öt pillérből kettőt csak nemzeti szinten mérnek. A második az, hogy mivel a csoport a versenyképesség alapvető feltételeit tartalmazza (infrastruktúra, egészségügy és alapfokú oktatás), várható, hogy EU-szerte bizonyos szintű homogenitás mutatkozik. Ezzel szemben az innovációs csoportban nyilvánvaló nagyobb változatosság arra utal, hogy a regionális gazdaságok innovatív kapacitása az országok között és az országokon belül is jelentősen eltér.

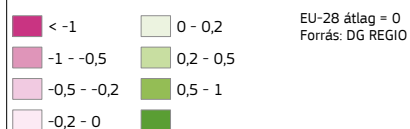
Kombinált hatékonysági pillérek

Mutató: negatívtól pozitív felé tartó értékek standard deviációval mérve

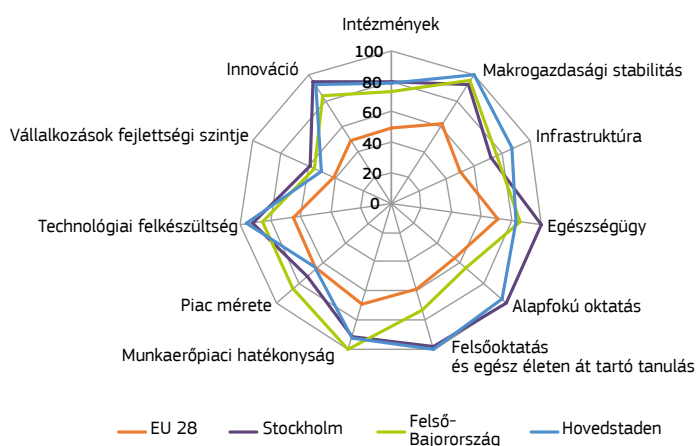

Kombinált innovációs pillérek

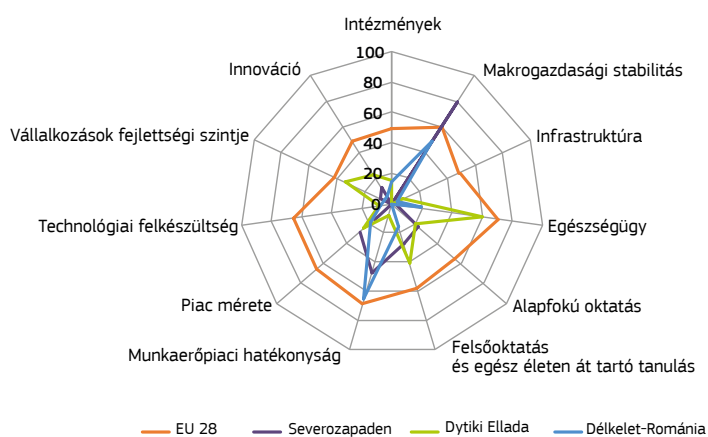
Mutató: negatívtól pozitív felé tartó értékek standard deviációval mérve

Elmélyültebb perspektíva nyerhető, ha a régió teljesítményét az RCI 11 pillére szempontjából vizsgáljuk. Például az alábbi ábra a 10 legjobban teljesítő régió első három régióját hasonlítja össze: Stockholm (SE), Felső-Bajorország (DE) és Hovedstaden (DK) (bal oldali sugárdiagram), amelyek mindegyike 160 fölötti egy főre jutó GDP-mutatóval rendelkezik (EU-28=100), és a legutolsó tíz régióból három: Severozapaden

(BG), Dytiki Ellada (EL) és Délkelet-Románia (RO) (jobb oldali sugárdiagram), amelyek egy főre jutó GDP-je nem magasabb az uniós átlag 50%-ánál. Először is érdemes megjegyezni a legjobban teljesítők sugárdiagramjának szabályos, szinte gömb alakú formáját, szemben a leggyengébben teljesítők rendkívül szabálytalan mintázatával.

ANNA KARENINA VERSENYKÉPESSÉGI RECEPTJE

A regionális gazdasági növekedés kulcsfontosságú tényezőinek legújabb elemzése kimutatták, hogy a több területen elért egyidejű növekedés a gazdasági siker receptje – szemben azzal, hogy a régió csak egy vagy néhány területen teljesít kiválóan. Ez az úgynevezett Anna Karenina-alapelvre emlékeztet: „A boldog családok mind hasonlóak egymáshoz, minden boldogtalan család a maga módján az” (Lev Tolsztoj: Anna Karenina). Vagyis bármelyik tényező hiányossága szélesebb körű gyengeséghez vezet.

Összehasonlítások

Az RCI weboldalán közzétették a továbbfejlesztett eredménytáblákat, amelyek megkönnyítik az egyes régiók és a velük azonos szinten lévők összehasonlítását. Ezek az eredménytáblák adatlapok – minden régió esetében egy –, amelyek a régió pontszámát és az RCI rangsorában elfoglalt helyét mutatják be a mutató összes alkotóelemével együtt. Ezenkívül egy régió teljesítményét a gazdasági szempontból hozzá hasonlóan teljesítő régiók csoportjával hasonlítják össze. A csoportban az a 15 régió található, amely a vizsgált régióhoz a legközelebb áll az egy főre jutó GDP-t tekintve.

Ezek az eredménytáblák, továbbá az interaktív térképek, a sugárdiagramok, az időbeni összehasonlítási elemzés, a módszertani dokumentumok és az adattáblázatok megtekinthetők az RCI weboldalán.

Az RCI alapja a Világ gazdasági Fórum által évente kidolgozott globális versenyképességi index, amelyet az EU regionális szintjéhez igazítottak. A versenyképesség 11 dimenzióját használja, a 2019-es kiadásban 74 regionális mutatóra bontva ezeket, amelyek elsősorban a 2015 és 2017 közötti időszakot fogják át, és néhányuk akár 2018-as adatokat is tartalmaz. A mutatók a versenyképességgel és a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos tényezők széles körét fedik le az innovációtól a kormányzáson, a közlekedésen, a digitális infrastruktúrán és az egészségen át a humán tőkéig.

Az RCI figyelembe veszi a régiók gazdasági fejlettségét is azáltal, hogy a kevésbé fejlett régiókban nagyobb súlyt helyez a versenyképesség alapvető tényezőire, a fejlettebb régiókban pedig az innovációs tényezőkre.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

<https://europa.eu/!VJ69cd>